

EGYENLŐSÉG

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., váczi körút 3.
hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

SZABOLCSI MIKSA.

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . frt 7.—
Félévre » 3.50
Negyedévre » 1.75

Egyes szám ára 14 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Üdv III. Frigyesnek!

A mely zsidóság mindenha a szabadelvűség és a világosság zászlaját fennen lobogtatá, hozsannát kiálthat. Németország császári székébe fennkölt szellemű férfiú ült, a kiben nagyobb a német, mint a porosz, nagyobb a protestánsnál a császár, nagyobb az ember a kereszténynél.

Ilyen férfiú kellett Németországnak, kellett különösen abban a pillanatban, midőn az elhunyt ősz Vilmos lankadó életerejével visszaélni kezdett a sötétség démonja. Már-már settenkedtek a német császári trón nem is legalsóbb lépcsője körül a felekezeti szűkkeblűség ijesztő árnyai; már-már felüté fejét a pharizeus álszenteskedés köpenyegébe burkolódzó vallási gyűlölet és már-már fenyegette a világot a visszafelé intő reakció új korszaka: midőn a gondviselés a beteg trónörökös, a kivel nem számoltak már földi ellenségei, a kiben nem remélt többé barátai, tisztelői serege, új életre támasztván, erőt önté belé, hogy ihlettelt szózatával eloszlassa a mérges ködöket. A félholt trónörökös császárrá lévén, azonnal felismeré magasztos, gondviselészerű hivatásának céljait és mitsem törődve betegségével, mitsem ama veszélyekkel, amelyekkel amolyan erőltetett utazás jár, legott utra kelt, hogy legyőzze az ármányt! és hogy élete még hátralevő — fájdalom! — talán csak rövidre mért napjait hazájának, népének, az emberiségnek szentelje.

»Szivemhez egyaránt közel áll valamennyi polgár«, ezt az üzenetet harsogtatá a trón magasságáról, »mert a vész napjaiban valamennyi egyaránt tette kötelességét a haza iránt.« Ez az indokolás az, a mely III. Frigyes, német császár üzenetét magasra föléje emeli a szokásos szabadelvű frazisok tömkelegének. Ezt az indokolást nem merték még hangoztatni sehol sem; ezt az indokolást hiába

vártuk akár Tiszánk, akár Trefortunk, akár más hivatásszerű liberalisunk szájából akkor, midőn például zsidó hitfeleink jogai csonkításáról volt szó. Ha nálunk, ha másutt vallási türelmességről volt szó, azt velünk szemben mindig kegyelem kifolyása gyanánt tüntették föl, de azt nem mondták még soha, hogy igazságtalanság volna a zsidókat alsóbb rendű honpolgároknak tekinteni; mert hiszen ők is megtették kötelességüket a haza iránt akkor, mikor érette vérüket kellett ontaniok. Zsidó honvédeinket nem dézsmálta-e az osztrák, az orosz golyózapor akár keresztény polgártársainkat? és az 1870—71-iki hadjáratban a francia mitrailleusek különbséget tettek-e keresztény, vagy zsidó katonák közt? III. Frigyes az, a ki belátja, és a ki fennen hirdeti, hogy a hazát érő akármily bűnnek, akármily örömmek a birodalom valamennyi fia egyaránt részese és hogy azért az ő császár kötelessége valamennyit egyforma szeretettel szívéhez szorítani. És kedves kötelesség ez nekik, az új császárnak! Ő a tizenkilencedik század legméltóbb fainak egyike. A tudomány és a fölvilágosodás emlőin nőtt nagyra, magas szelleme lerázogatta az előítéletek nyügeit. Csak egytől irtózik, a háborutól, amelynek rémsége voltát felismerte, és csak egyet gyűlöl, a gyűlöletet, amelynek irtó hatalmát tapasztalta. És lennének bár megszámlálva az új császár napjai, oly rövid már nem lehet uralkodása, hogy mély, maradandó nyomokat ne hagyjon a világ, a közművelődés történetében. Mintha a zsoltárok királyi költőjét hallanók, aki a megsemmisülés szélén e szókra fakad: *לֹא אִמּוֹת כִּי אֶחָדָה וְאֶכְפֵּר מֵעֲשֵׂי יָהּ* akképen III. Frigyes is visszafojtja szenvedéseit, elfelejti öldöklő baját, hogy új rendet és új fölfogását az életnek és az emberi és állami rendeltetésnek honosítson meg. »Nem halni, hanem élni akarok, hogy a világosság Istenének műveit kihirdethessem.«

Áldja meg érte a jóságos Isten mind a két kezével; de áldja meg érte a magyarok Istene is, a ki a mult évek felekezeti viszálykodását búsan, elszomorkodva nézhette és a ki nagy megelégedéssel hirét veendi a szomszéd államban beállt tordulatnak.

Mert mi türes-tagadás, az antiszemita mozgalom, amely egész Európát rut hálóiba befonandó volt, a német császári trón zsámolyától indult ki. A fejedelmi kegy sugaraiban sütkérező Stöckerek és Muckerek uttorói, terjesztői voltak az utolsó hetekig a gyűlölet tanainak és ők készülének a császár unokája, a jövő császár szívét és eszét elveszteni.

S ime az új császár jön és kikergeti a farizeusokat a templomból, a kigyó fejét széttagozza és a honnan indult, ott végez is az ocsmány áramlat. Ezért az egész emberiség, a mely a világosságot szereti, mihamarábbi kiépülést és hosszú életet kíván a Hohenzollernek e dicső sarjának, aki jóvá teszi, amit előtte vétkeztek és a kinek fenséges példája serkentőleg fog hatni milliókra és százmilliókra. Az ő élete egyike a legdrágábbaknak, amelyek valaha küzdöttek bajjal és betegséggel és ezért remélhető, hogy az egek Úra meg fogja hallgatni a világ minden végétől egyesülő fohászt, amely azt esedezi, hogy: Éljen a német császár és király!

Sturm Albert.

Márczius 15.

A szabadság napjának, márczius 15-ének negyvenedik évfordulóját szokatlan fényvel és lelkesedéssel ünnepelte az egész nemzet. A nagy eszmék, melyek e napon diadalra jutottak s melyek éveken át szunnyadni látszottak, újból teljes fényökben ragyogtak s az ország, mint egy test, egy lélek kifejezést adott annak a mély hitnek, hogy törhetlenül ragaszkodik a testvériség s egyenlőség szent elvéhez.

Mint a haza minden polgára, úgy a zsidóság is igazi lelkesedéssel ülte meg a nagy nemzeti ünnepet. A hol a márcziusi eszmék hívei összegyülekeztek, ott a zsidóság sem hiányzott. A zsidó egyetemi ifjak mindenütt az elsők sorában voltak a nagy nap méltó megünneplésében. Méltók akartak lenni elődeikhez, kik a többi hitfelekezettel együtt közreműködtek ama napon, kik később csatákban vérrel pecsételték meg hazaszeretetüket.

Nincs a 48-as szabadságharcnak egy küzdelme, melyben zsidó honpolgárok részt nem vettek volna. Nincs a névtelen hősöknek egy közös sirja, melyben zsidó holtteste nem porladozna. A titáni küzdelemben erőnkhez képest résztvettünk; odahagytuk tüzhelyünket, családkunkat, hogy lerójjuk tartozásunkat a haza iránt.

S ez ném érdem, hanem kötelesség!

Mit akkor megtett minden magyar ember, megtettük mi is. S midőn sötét évek következ-

TÁRCSA.

Az Aliance Israelite Universelle jelentéséből.

II.

Kiváló és nagy teret szentel a jelentés a román zsidóknak. Felsorolja nevezetesebb hitközségeit, ismerteti viszonyaikat, intézményeiket.

Az a részletes kép, mit nyújt, a legfényesebb dokumentum amellől a szerető gondoskodás, teljes odaadás mellett, minővel csak az édes szülő veszi körül beteg gyermekét.

Megkapó is a román zsidók sorsa. Százezrek, kiket megtagad, elűz kebeléről hazájuk — és honszeretetért gyűlölettel fizet, ragaszkodásért örök üldözéssel.

És akiknek közülök az emberbaráti szeretet őshazánkban, Palesztinában vagy másutt új hazát akart adni, azok is mostohára találtak; sem az ő haza, sem az új nem tudja feledtetni azt, mely őket szülte, táplálta.

Hasztalan segítették a román zsidókat Amerikába, Palesztinába; hasztalan alakultak egyesületek, hogy őket

segítsék, gyámolítsák; hiába áldoztak százezrek: a kívándorlók mindenütt csalódásra, nyomorra, szenvedésre találtak; sőt, mert a megélhetéshez egyebük sincs két kezük-nél, visszaküldöztetik őket Amerikából is.

A tömeges kívándorlás eddig nem vezetett sikerre; de egyesek, kik boldogulnak úgy ahogy, akadnak. A kívándorlás a nyomasztó körülmények folytán egyre tart, és hozzá Jassy és Moldvaország a legnagyobb continenst szolgáltatja.

Ennél az elnyomott román zsidóságnál, helyzeténél fogva alig lehetne feltételezni a tanügy és a civilizatio iránti érzéket és mégis a művelődés, a tanügy és jótékonyosság terén náluk sűrű mozgalmakra akadunk. Ezek a mozgalmak azonban édeskevés eredményt mutatnak fel.

Az iskolaügynek ezer meg ezer akadály állt útjában mindenha, melyeket részben a kormány, részben a tanerő és pénzhány és részben a felekezeti árnyalatok huzavonái képeztek. 1882-ben pl. 50,000 zsidó tanköteles gyermek közül alig 14,500 járt nyilvános, vagy magániskolába, a többi az ugynevezett chéderekbe volt elzárva minden világias művelődés útja elől.

Az iparral a román zsidók nagyon szeretnek foglalkozni; de mivel az ipar terén mutatkozó haladások el-

tek, mi is szenvedtünk az elnyomatás sulya alatt, mi is éreztük a kimondhatlan gyászt.

Minden magyar zsidó emlékezetében kell, hogy éljenek amaz idők. Őriznünk kell az emléket s hálás kegyelettel kell gondolnunk a márcziusi napok hőseire, kiknek önfeláldozása teremtette meg a mai társadalom alapját.

Annál erősebb és felbonthatlanabb minden kapocs, minél több drága emlék fűződik hozzá. Minél többet áldozott valamely felekezet a hazáért, annál drágább gyermeke neki. Ez az a tér, melyen a felekezeteknek egymással versenyezniök kell. Érvényesítse minden felekezet a saját kebelében misszióját s mind e missziók felett álljon rendületlenül egy eszme: a nemzeti eszme.

S a magyar zsidóság, midőn a márcziusi nap emléket ünnepli, áhitattal gondol azokra a nagyokra, kik a nemzeti eszmét a testvériség eszméjével oly fenségesen egyesíteni tudták. S ez egyesülés ezerszer emelte e nap jelentőségét.

Akkor széthullottak a korlátok, melyek osztályt osztálytól, felekezetet felekezettől elválasztottak. A szabad haza egyenlő fiakat kívánt. S a testvériségben egyesült fiak csak szabad hazában akartak élni.

Jelentősegteljes idők voltak azok s a mai nemzedék alig képes már teljes valójában elfogni a márcziusi napok küzdelmeit. S a magyar zsidóság történetében mily elsőrangú fontossággal bír e nap, azt csak homályosan sejtethi a

sajátítása elől el vannak zárva, mert az állam ipariskoláiban nincs helyök, mert keresztény mestereknél alkalmazást nem nyerhetnek: a versenyt a többi iparosokkal nem állhatják ki.

Igy vannak a mezőgazdasággal is. A méltánytalan államtvörvények miatt sehol sem érvényesíthetik magukat.

A román zsidó egyletek csaknem mind jótékony-czéluak és alig van község nélkülök; de működésük tere szerény anyagi viszonyaiknál fogva kicsiny.

A legjelentékenyebb a »Zion«, mely Bukarestben 1872-ben alakult s a melynek célja: zsidó iskolák alapítása és fejlesztése; ezen egyletek lelke Peixolto, az északamerikai Egyesült-Államok konzulja volt, ki azonban az orosz-török háboru idején Romániából távozott; ezt sinylí az egylet máig is. Két iskolát tart fenn, u. m. Brailában és Bukarestben 1—1-et,

Irodalmi egyletek alakítására, melyek a zsidók és keresztények közti viszonyt akarták javítani, többször tettek kísérletet; de ezen egyletek nagyrészt rövidéletűek voltak. Kettő mégis lábra tudott állni, ezek: „société pour la publication de livres didactiques israelito-roumains“ és a „société historique et littéraire Jules Barasch.“ Az elsőnek, mely 1881-ben alakult, célja az isko-

mai fiatalság, mely a jogegyenlőség s felvilágosultság korszakában született.

Fojtó, nyomasztó boru után mint fényes nap jelent meg egünkön márczius 15-ike. S a fényhez nem szokott zsidóság kitörő lelkesedéssel üdvözölte a napot, az egész nemzet napját.

Legyen áldott márczius 15-ének emléke s legyenek áldottak azoknak nevei, kik e napot megteremtették!

Palágyi Lajos.

Mármaros zsidósága.

»Harsonaként emeld fel hangodat
És mond meg népemnek bűneit.«

Jezsaiás. 58.1.

A mármaroszigeti királyi törvényszék e hó 8-án tizenkét hitsorsost ítelt el kisebb-nagyobb pénzbírságok, összesen 1157 frt lefizetésére. Őszintén sajnáljuk, hogy a különben derék és minden tekintetben kifogástalan törvényszék ilyen ítéletet hozott.

Nagy elégtétellel vettük volna, ha kedves hitsorsosainkat ott a lengyel határon sokkal érzékenyebben sujtotta volna az igazságszolgáltatás keze, s nagyon szívesen vettük volna azt is, ha nem tizenkettőt, hanem 12-szer tizenkettőt, és még többeket érte volna el a nagyon is kiérdemelt büntetés.

Az ítélettel járt ugyan még egy másik, sokkal súlyosabb büntetés is: morális büntetés, mely arczába kergeti a vért a felekezet becsületére féltékeny zsidónak; ilyen fényűzést azonban a mármaroszigeti zsidók tulnyomó része nem igen szokott üzni

lákba román nyelven irt könyveket vinni, mert a román zsidó iskolákban a bukaresti és ploiestieket kivéve, tan nyelvül német nyelv vagy a lengyel járja. Ez utóbbi tényt kihasználták a zsidók ellenségei s szemökre lobbantották a nemzetietlenséget; ezen bajon segitendő, alakult meg az egylet, mely eddigelé is szép munkásságot fejtett ki.

A „société litteraire et historique Jules Barasch“ 1886-ban keletkezett oly célból, hogy a román zsidók közt az irodalmi izlést fejlessze. Ez az egylet ösztöndíjakat is ad és román nyelven irt zsidó művek kiadását segélyezi.

Az Alliance Universelle jelentése alapján ezek a román zsidóság képenek a főbb vonásai.

E képről leolvasható a nehéz helyzet, melyben román hitsorsosaink vannak; de leolvasható a szeretetteljes, gyengéd gondoskodás is, melylyel az All. Izr. Un. rajtuk segiteni igyekszik. Mert hogy a kultur mozgalmak itt is ennek az egyletnek a műve és intencziói, azt, ha a jelentés nem is hozza nyilvánosságra, merem állítani.

H—r.

ott érzik az ostor csapásait, de nem annak megbecstelenítő voltát. Piruljanak viselt dolgaikért az ország többi zsidói, ők csak akkor érzik következményeit, ha utoléri őket a kézzelfogható büntetés.

Kedves hitrokonaink Mármáros-Szigeten egy kicsit összeverekedtek a zsinagógában; egyik kiragadta a másik kezéből a thórát, egyik letaszította a másikat az almemorról és szitkozódás és korcsmai káromkodások közt neki estek a gyertyatartóknak és „ständereknek, miket egymás fejéhez vágtek. A dulakodás, lárma és jajveszéklés — az ide és oda ránczigált szent tekercs színe előtt, szombatnak szent napján, imádkozás közben, az áhitatnak szentelt csarnokában! — eltartott addig, míg a hatóság karhatalommal ki nem űrítette a templomot.

Mily végnélküli szégyen, mily határtalan gyalázat!

A mármároszigeti zsidók ezt nem tudják, ezt nem érzik. Nem érezte a két zsidó község verekedő kurátora (mert M.-Szigeten két zsidó község van) és nem érezte a két község maga sem azt a páratlan morális arczulutést, midőn a törvényszéki elnök a tárgyalás végén kérte, intette őket, hogy a jövőben ne szentségtelenítsék meg imaházukat hasonló korcsmai jelenetekkel; ne verekedjenek, ne éljenek folytonos czivódásban egymással, hanem békében és egyetértésben, mint ez tisztességes polgárokhoz illik; mert ha mégegyszer történnének hasonló botrányok, bizonyos, hogy a törvényszék ítélete másképen fog hangzani, mint most.

Igy mocskolják be a marm.-szigeti zsidók a 4000 éves Izrael becsületét; így kompromittálják, sárba tiporják felekezetük hírnevét.

M.-Sziget zsidósága nem csak ezuttal hurczolta pellengérré a felekezet becsületét; de teszi ezt évek óta, és teszi mindaddig, míg maga is nem kezdi belátni, hogy ő nem csak azért van itt, hogy örökös, élő szemrehányása legyen ez országban lakó hitsorsosainak; míg nem kezdi belátni — és ez szól nem csak M.-Sziget, hanem, nagyon kevés kivétellel, egész Mármáros-megye zsidóságának — hogy nagyon disztelen szerep: szégyen oszlopa lenni a magyarországi zsidó felekezetnek.

Legfőbb ideje, hogy mármárosi testvéreink más utra térjenek; legfőbb ideje, hogy jóvá kezdjék tenni azt a sok csorbát, mit a magyar zsidóság, de első sorban a saját maguk felekezeti becsületén ejtettek.

A szégyen pirja futotta el arczomat, midőn nemrég azt olvastam Mármáros-megye évijelentésében, hogy: aránytalanul nagyobb a vadházasságok száma a zsidóknál, mint akár melyik más felekezetnél, sőt nagyobb, mint a többi felekezeteknél összesen.

Mi ez? kérdezik ámulva olvasóim.

A családi élet tisztasága a zsidónál példaszerű volt mindig és példaszerű még ma is. Aránylag a legkevesebb konkubinátust és a legkevesebb törvénytelen gyermeket — hivatkozom erre nézve a statisztika adataira — a zsidóságnál találjuk. Hát épen Mármárosban romlott volna meg annyira a zsidók családi erkölce?

Nem, épenséggel nem; de tettetik ott a vadházasságot és gyermekeiket maguk hiresztelik el (persze csak a hatóságok előtt) törvényteleneknek.

De hát miért?

Mint hiveik Galiczia csodarabbijainak, kikhez ezrével zarándokolnak minden évben egynéhányszor, kötelességüknek tartják a szülők, fiaikat 17—18 éves korukban, de még elébb is, leányaikat pedig 14—15, de 13 éves korukban is kiházásítani. A fiuk természetesen nem nyerik el ehez a hatósági engedélyt, ami azonban korántsem akadályozza meg a házasságot. Melamed, sakter vagy rabbi mindig találkozik, ki a zsidó törvényeknek megfelelőleg összeadja a gyermekpárt; csapnak is nagy lakadalmat és kész a házasság. A törvény előtt a kamasz pirulás nélkül a gyásának mondja nejét és gyermekeit fattyuknak. 28—30 éves korukban utólag törvényesítettik ugyan ez urak házasságukat, de ez meg nem akadályozza azt, hogy a megye annaleseiben a zsidóság mint a [legerkölcstelenebb a felekezetek közt szerepeljen.

Igy szennyezik be ott saját fiaid a te nevedet, Izrael!

Nem kevésbé szégyenletes mármárosi hitrokonainkra nézve magatartásuk az iskoláztatás terén. Mármáros-megyének a lefolyt tanévre vonatkozó tanfelügyelői jelentéséből megtudjuk, hogy a 227.436 lélek lakta megyében 231 népiskola áll fenn. Ezek közül 48 állami, 3 községi, 24 r. kath. 98 görög. kath., 10 helv. hitvallásu, 48 vegyes (ruthen, g. kath. és oláh) zsidó hitfelekezeti egyetlen egy sincs!

A zsidóság a megye lakosságának mintegy heted részét képezi, iskolájuk azonban egyetlen egy sincsen!

Magyarországon fennálló 514 zsidó népiskolában nincs része Mármáros 30,000 zsidójának, a mint hogy nincsen része a hazának, a zsidóságnak kulturmozgalmaiban.

Nincs felekezeti iskolájuk, ezt gondolhatná a nyájas olvasó, mert a mármárosi zsidó nem barátja az elkülönítésnek, a felekezetiségnek. Nincs felekezeti iskolájuk, de annál tömegesebben küldik gyermekeiket a fennálló nemzsidó iskolába.

Mit mond azonban erre nézve a jelentés?

A tanköteles gyermekek száma a megyében 40.492, ebből iskolába nem járt a felénél jóval több

t. i. 23.956. Ez minden esetre szomorú. De mit mondjunk még a zsidókról, kiknél a a tankötelesek 76 százaléka nem járt iskolába.

Hogyan? — csadálkoznak önök — hát Mármarosban 4500 zsidó tanköteles gyermek nem részesül iskoláztatásban?

De igen, iskolába jár minden zsidó gyermek; — zugiskolába, lengyel melamedhez

M.-Szigeten ezer zsidó család lakik. Iskolájuk nincsen, de van zugiskolájuk negyven és egynehány.

De mit szól ehhez a hatóság, mit a tanfelügyelő?

Erre voltam kíváncsi én is; és ezt kérdeztem én e napokban egy jámbor m.-szigeti hitsorsostól, ki a legártatlanabb arczczal a világon azt a felvilágosítást adta nekem, hogy: „A község gondoskodik róla, hogy a melamed-eket ne zavarják“.

Mardochai Hajehudi.

(Folytatjuk.)

Dunaszerdahely.

Félesztendővel ezelőtt lángba voltak borulva Dunaszerdehelyen nemcsak a felizgatott kedélyek, de a házak fedelei is. A harangokat félre verték és Szabó Lajos képviselőjelölt vérbe borult szemekkel letérdelt az utca porába és felpálinkázott korteshadának élén szent esküt tett, hogy a zsidók ellen küzdeni fog, amíg él.

Nem élt soká. Moraliter régen meghalt ugyan már azelőtt is; most, hogy mandatumát megsemmisítették, nyilván a nevével sem igen fogunk többé találkozni.

Megdöbentő, elszomorító kép volt az a dunaszerdahelyi választás, a modern korban hamarjában nem tudnánk helyet nevezni, ahol oly szilaj orgiát ült volna az antiszemitizmus.

És ime... risum teneatis!... nagy, ciceros sürgönyökben jelezték a héten a lapok, hogy a dunaszerdahelyi kerületben megyeri Krausz Lajos egyhangulag megválasztott képviselőnek lett kiálta.

Aki ezt nekünk félévvel ezelőtt megjövendölte volna, annak egyszerűen a szemébe nevetünk, hogy ne csináljon rossz vicczeket.

Ma ez a dolog fait à complit. Mi a megyeri Krausz Lajos megválasztását se mint zsidók, se mint hazafiak nem tartjuk valami nagy acquisitionnak, mert a mult ülésszakban csakis egy jó vonást fedeztünk fel rajta, azt, a szép vonást, amely a nagy német hadvezért, Moltkét jellemzi. Krausz Lajos t. i. hallgatni tud csupán; ez egyetlen jellemző vonás képviselői carrièrjében.

Krausz Lajos mostani megválasztatását sem akarjuk bíráló tárgyává tenni; se pedig oly cynicusok

lenni nem tudunk, hogy e választás tényével és eszközeivel sympathisáljunk: — de egy nagy tanúságot minden esetre le kell vonnunk e paradox tényből azt t. i. hogy az antiszemitizmus eladó, eladó pedig annak, aki többet ad érte.

Ime, igy néz ki a rettegett antiszemitizmus! Tessék ezt aztán komolyan venni!

Az antiszemitizmus olyan mint a farkas; ha éhes akkor rémségesen üvölt, de mihelyest jól van lakva, akkor behuzott farkkal kullog el az ember előtt.

Dr. —i —t

Az országos zsidó középiskolai egyesület szervezéséről és teendőiről.

II.

Ez egyesület szervezetét csak nagyjából akarom érinteni és leginkább tanügyi szempontból a legfontosabbat kiemelni; pénz- és jogügyi viszonyaihoz és követelményeihez az egyesület nálam hivatottabb tagjai fognak majd hozzászólni.

1. Az egyesület neve: Országos zsidó középiskolai egyesület.

2. Az egyesület székhelye Budapest.

3. Az egyesület célja Magyarországon zsidófelekezeti, magyar tannyelvű középiskolákat felállítani és fenntartani.

4. Tagja lehet az egyesületnek minden zsidó vallású magyarországi nagykorú honpolgár, minden hazai zsidó hitközség, testület, vagy egyes, nemkülönben nemzsidó vallású honi vagy külföldi is beléphet az egyesületbe alapító tagul, de sem az egyesület vezetésében, sem közgyűlésein részt nem vehet.

5. Az egyesületnek vannak alapító-, rendes, pártoló és disztagjai,

6. Az egyesület alapító tagja azon egyén, hitközség vagy testület, mely az egyesület javára legalább 200 frtot készpénzben vagy értékpapirokban egyszermindenkorra lefizet, vagy magát kötelezi ezen összeget 5°.-os kamatjával együtt évi egyenlő részletekben 8 év alatt az egyesület pénztárába befizetni.

7. Az egyesület rendes tagja: azon zsidó vallású, magyar illetőségű nagykorú egyén, magyarországi zsidó hitközség, vagy testület, mely kötelezi magát 8 éven át évenként 10 frtot fizetni az egyesület pénztárába.

8. Az egyesület pártoló tagja az, ki tetszés szerinti időközökben tetszésszerinti összeget ajánl fel az egyesület céljaira.

9. Az egyesület disztagja oly magyar honpolgár lehet, ki az egyesület körül szerzett ér-

demeiért a közgyűlés által ilyenül megválasztatik. Nem magyar állampolgárok csak a nm. minisztertum engedélyével választhatók meg disztagokká.

10. Az alapító és disztagok tagsága élet-hossziglan, az alapító hitközségek és testületeké örökké, a rendeseké 8 évig tart. 8 év eltelte után jogában áll a rendes tagnak az egyesületből kilépni, mely szándékot köteles tagságának utolsó évében az egyesület elnökségének bejelenteni. Ki ez idő alatt kilépését be nem jelenti, a következő 8 évre is marad tagja az egyesületnek.

11. Az összes tagok névjegyzéke közzéteendő az évenként kiadandó értesítőben.

12. Minden magyarországi zsidó vallásu alapító és minden rendes tag szintén az alapítói vagy rendes tagsággal felruházott hitközség, vagy testület elnöke választó és választható és a közgyűlésen szavazattal bir, még pedig minden alapító tag bir annyi szavazattal, a hány-szorosát az alapítványi összegnek, minden rendes tag pedig annyi szavazattal bir, a hány-szorosát az évi tagdíjnak tagságának egész folyama alatt az egyesület pénztárába fizeti. Tíz szavazatnál többet azonban egy tag sem egyesíthet magában.

13. Minden tagnak jogában áll magát egy más tag által is helyettesíttetni.

14. Ha valamely hitközség, vagy testület alapítói vagy rendes tagsági joggal bir, ez képviseltetheti magát kebeléből kiküldött nem tag által is.

15. Minden tagnak kötelessége az általa aláírt összeget az egyesület pénztárába pontosan befizetni, az egyesületnek tagokat szerezni és egyáltalában az egyesület gyarapodását erejéből telhetőleg előmozdítani.

17. Minden tagnak erkölcsi kötelessége a reá esett választást elfogadni.

17. Minden tag csak azon esetben bir szavazatjoggal, ha tagdíjjal nincs hátralékban. A tagdíjak minden év június havában fizetendők.

18. Az egyesület ügyeit a választmány intézi, mely legalább 30 rendes és 10 póttagból áll.

19. A rendes és póttagok fele budapesti, másik fele vidéki tagokból áll.

20. Minden alapító és rendes tag, aki alapítvány összege, illetve évi tagsági díja után a közgyűlésen 10 szavazattal bir, tagja a választmánynak.

21. Tagja a választmánynak azon hitközség vagy testület elnöke is, mely az alapítói összege, illetve évi járéléka után a közgyűlésen 10 szavazattal bir.

22. Az egyesület által fentartott középiskolák igazgatói tagjai a választmánynak.

23. A 20—22. pontok alapján jogosított választmányi tagok száma nem lehet több, mint az összes választmányi tagok egyharmada; ha azonban számuk mégis nagyobb volna, akkor a választmány a póttagok behívása, vagy új választás útján akként egészítették ki, hogy a kívánt arány 2:1 helyre álljon.

24. A 20—22. pont alapján jogosított választmányi tagok nevei az évenként megjelenendő értesítőben tételnek közzé és jogosultságuk a következő egyesületi év kezdetével, azaz minden év július 1-én veszi kezdetét.

25. A 20—22. pont alatti említettekén kívül a többi választmányi tagok a közgyűlés által választatnak relativ szótöbbséggel 8 évi tartamra. Minden 4 évben a megválasztott választmányi tagok fele kisorsoltatik és új választás ejtetik meg. A kisorsolt tagok újra választhatók.

26. A választmány áll: *a)* 1 elnökből, *b)* 2 alelnökből, *c)* 1 titkárból, *d)* 1 ügyészből, *e)* 1 pénztárnokból, *f)* 1 ellenőrből, *g)* legalább 23 választmányi rendes és 10 póttagból.

27. Az egész választmány a 20—22. pontokban körülírtakon kívül a közgyűlés által választatik 8 évre.

28. A 26. pont *a), b), c), d), e), f)* alatti választmányi tagok az egyesület tisztviselői. A titkáron és ügyészen kívül minden tisztviselő díjtalanul működik.

A tisztviselők, a választmány és a közgyűlés hatáskörét körülírni ez alkalommal fölöslegesnek tartom; hiszen az egész tervezet csak vázlat, melybe az alapszabályzat be lesz illesztendő. Felemlítendő még, hogy tanácsos az egyesületi évet július elsejével megkezdeni, az évenként egyszer egybehívandó közgyűlést augusztus első felére kitűzni, a múlt egyesületi év számadásait és a jövő év költségeloirányzatát július havában összeállítani és nyomtatott értesítőben közzétenni. A felállítandó középiskolák személyi ügyei a választmány hatáskörébe tartozzanak, dologi ügyei pedig a közgyűlés elé terjesztendők.

Most áttérek az egyesület, illetve előkészítő bizottságának teendőire.

Első teendő, hogy a zsidó középiskolák létesítéseért melegen érdeklődő befolyásos budapesti egyéniségek álljanak össze és alakítsák meg ez egyesületet, szerkeszsenek minden pártszinezettől ment, az ügy fontosságát élénk színekben feltüntető felhívást, tegyék azt közzé a budapesti napilapokban, forduljanak e felhíváshoz mellékelt aláírási ívvel az összes hazai zsidó hitközségekhez, iparkodjanak Hirsch Mór báró ur és más ismert zsidó jótevők jóindulatát ez

ügynek megnyerni és majd meglátjuk, hogy az egyesület nem is remélt lendületet fog venni és néhány év múlva olyan zsidó középiskoláink lesznek, melyekre nem csak a kezdeményezők, hanem az egész hazai zsidóság, sőt az egész ország büszke lesz.

A felállítandó zsidó középiskolák szervezete-ről jövő számban.

Dr. Mahler Miksa,
a vágujhelyi izr. reáliskola igazgatója.

Talmud- és Midrásból.

„Olyan mint egy öreg“ mondták rám gyermekkoromban. „Olyan mint egy gyermek“, mondják rám most, hogy megöregedtem.

Hasonlíthatatlanul súlyosabb az átok, mely Bekardisz városára nehezedik, mint az, mely alatt Zeforisz népe nyög. Zeforiszban nincsen gazdag ember, Bekardiszban gazdagok — a hitványak.

Belülről kezd rothadni a fa.

Mennél magasabbra emelkedik a szemétdomb, annál több benne — a szemét.

A várra ráismersz romjaiban is.

Vak minek áll az ablakhoz.

Az oroszlán félelmet gerjeszt nyugalmában is; az eb legdühösebb ugatásától sem ijedsz meg, — csak bot legyen a kezében.

Hizik a gazda, soványodik a föld; alig mondanak rá áldást az utódok.

A bálványokat arany ruházatuktól maguk a papok fosztják meg.

Egész városban nem fér el két ellenség; kisdéd sátor tiz jóbarátnak nem szük.

Talmudista.

Előfizetési felhívás!

Tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük márcz. kezdetével lejárt, teljes tisztelettel kérjük, méltóztassanak előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében ennakadás ne történjék.

Előfizetési feltételek:

egész évre	7 frt — kr.
fél évre	3 frt 50 kr.
negyed évre	1 frt 75 kr.
Papok, tanítók és községi hivatalnokoknak:	
egész évre	6 frt — kr.
fél évre	3 frt — kr.
negyed évre	1 frt 50 kr.

Az „Egyenlőség“
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, Váci-körút 3. sz.

H I R E K.

— **Ő felsége a király** a budai izr. nőegyletnek 100 frtot adományozott,

— **A pesti izraelita hitközség** választmányának legutóbb tartott ülésén W a h r m a n n Mór elnök országos képviselő, a következő adományok és hagyományok felajánlását, illetőleg beérkeztét jelentette be: Néh. Ehrlich Bernát tiszabeői lakos a vele rokonságban levő szegény árvák számára 1000 frtos kiházasítási alapítványt. Az építendő új kórház javára, Hatvani Deutsch József a saját és neje nevét viselő alapítvány céljára 2000 frt, Schön Vilmos 300 frt, erényi Ullmann Sándor dr. orsz. képviselő 300 frt, a pesti hazai I. takarékpénztár egyesület 200 frt, Herzfelder Árminné Dianora 100 frt, Greiner Sándor és Gyula 75 frt; a templom- és zsinagógában ugyan-e célra összesen 122 frtot adományoztak. Továbbá különféle intézetek javára: özv. Neuwelt Arminné szegények gyámolítására 100 frt, Herzfelder Arminné Dianora a fitanoda javára 40 frt, a nyugdíjintézet javára 30 frt, a szigorlók alapja javára 20 frt, a fiárvaház, Talmud Thora és a szegénygyámolítás céljára 25—25 frt, Brust Dávid a fiárvaház és a siketnémák orsz. intézete részére 10—10 frt, Leopold Katalin a nyugdíjintézetnek 10 frtot adtak.

— **Adományok.** A pesti izr. fiárvaházban néh. Spitzer Gerzson emlékére megtartott évi emlék-ünnep alkalmából Spitzer G. Julia, a nevezett intézet tiszteletbeli elnöke a fiárvaháznak 200, az általa alapított kézműves-alapnak és az izr. leányárvaháznak 100—100 frtot Hatvani Deutsch Bernát a fiárvaháznak 100 frtot adományozott.

— **Uj rabbik.** Dr. Schwarcz Miksát, kit csak az imént avattak fel a rabbiképzőintézetben, az egri statusquo izraelita hitközség egyhangulag hitszónokává választotta. — Dr. Kohn Ármin, ki dr. Schwarczzal egyidejűleg nyerte el a háttárát a budapesti rabbiképző-intézetben, Bellovár város izraelita hitközségének lett a rabbija. (Dr. Kohn az első, a magyar szemmináriumból kikerült rabbi, ki nem magyar városban foglalja el a rabbi széket.) Megválasztása egyhangulag történt. — Dr. Feldmann József, ki szintén csak a múlt hó 20-án lett rabbivá, de kit a czeglédi izr. hitközség már fél év előtt választott meg papjává, e hó 21-én tartja székfoglalóját Czegléden, melyre a hitközség, mint értesülünk, nagy előkészületeket tesz. — Dr. Pinkusfeld Sámuel, ki a nevezettekkel együtt hagyta el a 10 évig frequentált rabbiképző-intézetet, f. hó 11-én vezette oltárhoz Deutsch Berta kisasszonyt Budapestről. Az esküvőt dr. Kohn Sámuel pesti rabbi végezte a dohány-utcai templomban. Dunaföldvár. melynek dr. Pinkusfeld már egy év óta a rabbija, az esküvőnél küldöttség által képviseltette magát, élén dr. Halász Sándor ismert fővárosi íróval, ki született dunaföldvári.

— **Marczius 15-ikét,** az egész nemzet ez ünnepnapját illő kegyelettel ülte meg a testvéregyetemek ifjúsága. Az idén különösen nagy lényt igyekeztünk kifejteni — írja tudósítónk — mert hisz a nagy nap 40-ik évfordulója volt, de minden fénynél többet ér az, hogy az egyetemi ifjúság politikai morál dolgában még aligha volt valamikor oly örvendetes niveaun mint ma és nem volt ajakán hazug szó, mikor a „szabadság, egyenlőség, testvériség“ szent nevét hangoztatá. Bátran mondhatjuk, hogy az alma mater tűzhelyén már hamva sincs meg a gyűlölet tűzének, mely néhány év előtt oly fennen lobogott

s az ott honoló szabad szellemnek nem egy örvendetes jelével találkozunk. Az ilyesmit regisztrálnia kell az Egyenlőségnek. Az ifjuság bankettjén Csomasz Bélának, az olvasókör derék elnökének a királyra mondott felköszöntőjét követőleg a második hivatalos toasztot, Kossuth Lajosra egy zsidó jogász, Gondá Dezső mondá, még pedig oly ékesszólással, mely a 200 főre menő vendégségre láthatólag mély benyomást tett, úgy hogy Irányi Dániel, orsz. képviselő meghatva szorított kezét a jeles tehetségű fiatal emberrel.

— **Dr. Schütz Miksa**, ismert jeles zenekritikus (a Pester Lloyd szerkesztőségi tagja) f. hó 21-én délelőtt 11 órakor tartja első felolvasását (a központi egyetem bölcsészeti kar VII. termében) mint a zenetörténetének egyetemi magántanára.

— **Zsinagóga felavatás.** Harasztiban (Pestm.) f. hó 13-án nagy ünnepélyességgel s az egész község részvételével felekezeti különbség nélkül — avatták fel az új zsinagógát. A Lederer Gusztáv, fővárosi építész tervei szerint készült zsinagóga igen csinos. Az ünnepélyes aktus kezdete előtt Lengyel Samu dr., a templombizottság elnöke talpraesett beszédet tartott, mire Klein Gyula dr. óbudai főrabbi a felavatáshoz fogott és emelkedett szellemű beszéd kíséretében meggyújtotta az örök mécset. Végül az esti ima után Schön Mózes ker. rabbi hangulattaljesen szólt. Az ünnepély lefolyása után Hirsch Mihály vendégszerető házában sikerült bankett volt. Az ünnepélyen a fővárosból is többen voltak jelen. A templom költségeihez ő felsége a király és a kormány is hozzájárult.

— **A 25,000 frtos alapítványhoz**, melyet — mint előző számunkban jelentettük — a vágújhelyi hitközségnél tettek, pótlólag megírjuk, hogy ez Bing József és neje áldozatkészségére vall s hogy az alapítványból 15,000 frt a vágújhelyi izr. reáliskolának jut,

— **Franchetti urnak elismerése.** A reggioi Franchetti br. a jótékonyosság terén a legkiválóbbak közé tartozik. Nem régiben több mint fél millió frankot adományozott különféle közjótékonyágu intézetekre és Reggio városának szépíttetésére. Ezért a polgárság számtalan kitüntetésben részesíté, a városi tanács díszpolgárrá választotta és elhatározta, hogy az ő és gyermekei nevei a nemesek »aranykönyv«-ébe örökíttessék meg.

— **Reggio városának orsz. képviselője**, Lewi Ulderico hitsorsosunk. Nevezettet ezen megtisztelő bizalomban Reggio polgársága hálából részesítette. Lewi Ulderico ugyanis a város számára körülbelül 700,000 frankba került vízvezetékét építtetett a saját költségén.

— **Emléktábla Cremieuxnak.** A párisi emléktáblabizottság egyik közelebb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a Rue de la Pompe Passyban levő házon, melyben Cremieux Adolf, az 1848-iki provisorius és a nemzet védelmi kormány tagja, hitsorsosunk 1880. évi február hó 10-én elhunyt, emléktáblával örökíti meg a francia zsidók ezen méltó büszkeségének nevét.

— **Két lovagrend egyszerre.** Az angol királynő Salomon Mihályt, a jamaikai törvényhozó tanács tagját, ki zsidó, a Szt.-Mihály és Szt.-György rend lovagjává nevezte ki.

— **Éhinség Jeruzsálemben.** Utolsóelőtti számunkban jelentettük, hogy Pánis el és Salant jeruzsálemi főrabbi a Mainzi Izr.-nek hiveik éhinségéről rövid távirati tudósítást küldtek. Most a nevezett két főrabbi levélbelileg is megerősítette a szomorú hírt, és irtózatossá nyomort fest, melynek reprodukálásától megkíméljük t. olvasóinkat.

Más forrásból is érkeztek aggasztó hírek, melyek a főrabbi leveleinek tartalmát támogatják. Ezek szerint a vízszükség akkora, hogy a vizet pénzen vásárolják, minek következtében meg a gabona árak felszöktek és a szegények helyzete türehetlenné lett. A missionáriusoknak így alkalom nyílt kenyérrel hódítani. A rabbi intézkedések ugyan ez ellen, amennyiben falragaszokon tiltották meg, hogy hiveik a missionáriusoktól segílyt fogadjanak el, annál kevésbé pedig a maczoszt, mert hire jár, hogy a missionáriusok a zsidók közt maczoszt is akarnak szétoztatni.

— **Eljegyzések.** Sváb Sándor ur, Sváb Károly, főrendiházi tag fia eljegyezte csetei Herczog Irén kisasszonyt, csetei Herczog Péter, ismert fővárosi földbirtokos művelt és bájos leányát. — Misrachy Sámuel, lugosi termény-kereskedő, a híres Misraehy Eliáhu rabbinak sarja, Kohn E. békés-csabai főrabbi leányát, Szidóniát eljegyezte.

— **A bécsi antiszemita.** Előző számunkban megírtuk a Schönererék hőstettét, melyet a „Wiener Tagblatt“ szerkesztőségében követtek el. A hősök nagyrészt egyetemi hallgatók voltak, kiknek ez a hősködésük alighanem egész carrierjükbe kerül; de magának Schönerernek leginkább. A landesgericht az osztr. képviselőházat már meg is kereste, hogy Schönerer mentelmi jogát, mert „nyilvános erőszak“ büntényével van vádolva, fűgeszsze fel. A nyilvános erőszak bünténye az osztrák törvények szerint 1—5 évig terjedhető súlyos börtönnel büntethető. Ha Schönerer a nyilvános erőszak miatt elmarasztalják, elvesztheti 5 évre választási jogát és 5 éven át nem is lenne választható. — Az osztrák képviselőház mentelmi bizottsága Schönerer mentelmi jogának felfüggesztését elhatározta és a Schönerer büntársainak letartóztatása folyamatban van. Közülük 5 már börtönben ül. Ez a „stickli“ remélhető, nyakát szegi az osztrák antiszemitizmusnak!

— **Az orsz. izr. tanítóegyesület nyitramegyei köre** f. hó 29-én Nyitrán közgyűlést tart. Tárgyai: Eszmecsere. Az oktatás nevelőhatása az izr. elemi iskolában. Előadó Weisz Miksa, igazgató Galgócson. — Mintatanítás. A tizedrendszer ismertetése a népisk. IV. osztályában. Tanító: Deutelbaum Lipót Simonyban. — Értekezés. A bibliatanítás és héber nyelvtan. Értekező: Fischer Ignác tanító Nyitrán. Köri ügyek. Indítványok. — Este közvacsora lesz.

— **A francia kormány zsidó ügyekre** az ellenáramlatok daczára is tekintélyes összegeket szánt. A cultusminiszteri budget ugyanis zsidó közoktatási célokra 158,000 frankot, a rabbiszemminariumnak 22,000 frankot, és zsidó építkezések elősegítésére 40,000 frankot vett fel költségvetésébe.

— **Üdvös szokás** kezd a francia rabbi közt lábra kapni. A francia rabbi t. i. azon hitközségekbe, melyek egy vagy más okból nem tarthatnak lelkipásztort, rendezesen ellátogatnak az ígét hirdetni. Czélszerű volna ezt a szokást különösen nálunk is meghonosítani és pedig vallási és hazafias szempontból: a magyar hitszónokok olyan helyeken, ahol a hitközség körülményei nem engedik meg, hogy a lelkipásztori állást állandósítsák a vallás és hazaszeretet ígét egyaránt hirdethessék. Ez midőn egyrészt a rabbiakra és szegényebb hitközségekre nézve erkölcsileg megteremné gyümölcseit, másrészt sem egyikre, sem másikra nézve sem volna költséges; mert a szegényebb hitközségek is megerősítés nélkül téríthetnék meg a közelünkben állomáson levő rabbi szerény költségeit.

— **Wilmsdorffer Miksa**, kir. szász főkonzul és bajor kir. tanácsos hitsorsunkat — mint Münchenből írják — a herczeg regens a bajor korona érdemrendjének lovagjává nevezte ki.

— **Az antiszemita congressus kívánalmái.** Az All. Izr. évi jelentése szerint az 1887. évi szept. 5-én Bukarestben megtartott antiszemita congressus a következő kívánalmakban egyezett meg, melyeket a kormány elé szándékoznék terjeszteni: 1. A zsidóknak ezentul meg nem engedhető, hogy kereskedelemmel és iparral foglalkozzanak. 2. A zsidóknak törvénnyel tiltandó el, hogy állami, avagy magánbirtokot szerezzenek. 3. A zsidóknak kikötendő, hogy 35 éves koruk előtt nem szabad megházasodniok. Még csak azt kellett volna a congressusnak kívánalmái közé foglalnia, hogy a zsidó anyák elpusztítandók. Nemde?

— **A pápa jubileuma alkalmából** a kandiai (Creta sziget) katedralban megtartott ünnepélyen — a mint a „Jüd. Pr.“-nek Római újságok alapján jelentik — Franciaországot Franco József, főkonzul hitsorsosunk képviselte (!) a ki mint a konsuli testület doyenja az ünnepélyen elnökölt is (!!)

— **ifj. Deutsch Mór**, nyomdatulajdonos a fővárosi szegény gyermekkert-egyletnek 150 frtot adományozott.

— **A makói chewra kadisa** 1887—88. évi működéséről hozzánk juttatott s a Mózes halála napján (febr. 19-én) tartott diszgyűlésén Politzer Jakab elnök által beterjesztett, ügyesen összeállított jelentése szerint az egylet évi jövedelme 4028 frt 40 kr., kiadása pedig 3997 frt 25 kr. volt; vagyona **23,713 frt 14 kr.**

— **Esküvő.** Bihaly Ignác, a Budapester Corresp. segédszerkesztője, Reiner Simon tekintélyes fővárosi kereskedő kedves és szeretetreméltó leányával, Saroltával f. hó 12-én a pásztói zsidó templomban egybekelt.

— **Bezárt zsidó iskola.** Kolozsvárról írják, hogy a nagy-almási izr. iskolát a miniszter rendelete folytán bezárták.

— **A kereskedelmi muzeum képviselősege** Szalonikiban egy képviselőség létesítését határozván el, annak vezetésével Wallesz Ármint, a déli vasut keresk. szakosztályának és Schwarcz Adolfot, a Magyar ált. hitelbank áruosztályának hivatalnokait, kik hitsorsosaink, bizta meg.

— **Egy zsidó sertés helyett farkasoknak odavetve.** Wilnában (Orosz orsz.) különös per kerül tárgyalás alá. A tényállás ez: Egy paraszt egy anyasertéssel és 6 koczával a város felé hajtattott. Utközben egy gyalogos zsidót vett fel kocsijára. Amint az erdőn hajtottak keresztül, farkas csorda lepte meg a szánt és kíséretébe szegődött. A paraszt a kocsákat egymásután vetette a farkasok elé; de ezek nem tágitottak. Végre az anyasertés helyett a kocsijára vett zsidót vetette a vadállatok közé, hogy szabaduljon tőlük. A farkasok széttépték a zsidót; a paraszt megmenekült s a városban azonnal bejelentette az esetet. — Oroszországban is kíváncsian várják, vajjon a törvény is, mint a paraszt többre becsüli-e a sertést mint az emberéletet! Hát még másutt?

— **A veszprémi izr. nőegylet** f. hó 11-én megejtett választásának eredménye: Elnök Weisz Elekné;

alelnök Kadélbürger Emilné; választmányi tagok: Rothauser Rudolfné, Stern Antalné, Krausz Árminné. özv. Weisz Henrikné, Deutsch G. Sándorné, Rosenthal Nándorné, Weisz Edéné, Nay Jakabné, Berger Samuné, Weisz Móriczné, Steiner Sámuelné, Vessel Samuné, Weisz V. Manóné, Stern Móriczné, Rothauser Ignáczné. dr. Halasy Vilmosné, Breuer Gáborné és Rápoch Sándorné.

— **Halálesetek.** A hamburgi főrabbi Stern Ansel a németországi rabbik egyik jelese f. hó 11-én elhunyt. — Nagyváradon f. hó 7-én 69 éves korában hunyt el Diamant Ignác. A megboldogult, ki köztisztviselőként állott, a megyei közigazgatási bizottságnak több éven át tagja volt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

— **Egy zsidó nő emlékünepele.** A Rómában megjelenő „Capitale“ írja, hogy Nathan Sara halálának hatodik évfordulóján gyászünnepet rendeztek, azon Nathan Sárának, ki minden olasz nő közt a legnemesebb, ki Olaszország nemzeti és szellemi ujjaszületésében, mint Mazzini, Quadrio Maurice, Cataneo Carlo s több jeles barátnője és tanácsosa, kiváló szerepet játszott. Az elhunyt nemes nő kevéssel halála előtt Trastevereben nagy iskolát alapított, melynek növendékei ez alkalommal is ünnepélyes menetben vonultak ki Campo Veranoba, hogy jóltevőjük sírját megkoszorúzzák. Este az iskola dísztermében folyt le a tulajdonképpeni emlékünepele. „A hálás Olaszország — így végzi a Capitale tán kissé tullelkesülten — így tiszteli ezen nemes zsidó nőt, ki a humanismusnak egymaga többet áldozott, mint 10 pápa együttvéve.“

— **Egy zsidó ritus — törvény Amerikában.** A „Manuel de l'inspecteur des viandes. par. L. Willain et A. V. Basron (Paris, Georges Cassé Editeur 1888.)“ a következő minket, zsidókat érdeklő részt tartalmazza, mely New-Yorkra vonatkozik: »A barmok leölése, a nyak elmetésével történik. Szigoru büntetés mellett van megtiltva hogy az ökröt taglóval üssék le. A nyak elmetzése kizárólagosan (államtörvények meghagyásából) a zsidó ritus szerint történik.« Mindenesetre jó volna meggyőződni a felől: vajjon ez az állítás nem Tissotiada-e, s nem arra a bizonyos francia alapossággal vall-e, mely annyi francia író munkáját jelzi? Az amerikai lapok adhatnának erre nézve felvilágosítást.

— **Délafrikai zsidók.** A kapföldi zsidókról bizony ritkán ér Európába hir. Azt hisszük, vannak akárhányan, kik létezésüket sem tudják. Ezért nem lesz érdektelen, ha annak kapcsán, hogy a kapföld Ondshoom nevű városában az ottani zsidók mostanában új zsinagóga alapkövét tették le, elmondjuk, hogy 1842-ben Dél-Afrikában szanaszét mindössze vagy 15—20 család lakott. Ezek a nagy ünnepek előtt az istentisztelet megtartása ügyében gyűléseztek s 10—12 családból álló közösséget alapítottak, mely egyik tagja lakásán gyűlt össze ájtatoskodás végett. Ez volt a kapvárosi zsidó hitközségeinek első lépése. Ebből a kis csirából fejlettek idő folytán a községek. A lefolyt idő alatt Port Elizabeth-ben, Kimberley-ben zsinagógákat emeltek és Johannesburgban, Malmaniban, Barbertonban, Pietermaritzburgban és több délafrikai városban keletkezett zsidó község. Ondshoomban zsidók és keresztények nagyon békésen megférnek egymással; temetőjükhöz való telket is egy Scheepers nevű keresztény adományozta nekik vagy 5 évvel ezelőtt. Az épülőfélben levő templom körül is egy keresztény szerez különös érdemeket.

Az anyakönyvvezetők figyelmébe.

Minthogy a közoktatásügyi miniszter a zsidó anyakönyvek új szervezését vonatkozó és az általa 1824—885. eln. sz. alatt kibocsájtott rendelete folytán több vitás kérdés merült fel, ami különben minden új rendelet természetében rejlik, kénytelen a miniszter az időről-időre hozzá intézett kérdésekre a rendelkezésére álló közegek által felvilágosítást adni, mely egyes felvilágosító válaszok az anyakönyvi rendelet kiegészítő részéül tekinthetők. Ezen pótrészek szétszórt helyiségekben lakó egyes anyakönyvvezetők kezében lévén, a fenti számú anyakönyvi rendeletben nincsenek összegyűjtve és ennél fogva sok anyakönyvi hivatal előtt ismeretlenek.

Szolgálatot vélek tehát teljesíteni, midőn ezennel az anyakönyvi vezetést illető egy ilyen miniszteri rendeletet teszek közzé.

Az izr. anyakönyvvezetésnél fordult elé oly eset, amelyre a cultus miniszteri szabályrendelet nem reflectál; ugyanis a gyulafehérvári anyakönyvvezetési hivatalnak 5—8 órányi távolságra fekvő helyiségéből anyakönyvi bejegyzést igénylő esetet posta útján értesítéssel juttatnak tudomására. Ez az eljárás az ottani rabbinak, Weisz Kálmánnak aggodalomra adott okot, minek folytán a cultusminisztert megkereste, hogy posta útján történt anyakönyvi bejegyzés iránti bejelentés esetén, mi a correct eljárás?

Erre a vallás és közoktatásügyi miniszter a következő leiratot küldte Alsó-Fehérmegye közigazgatási bizottságának:

„A megye alispánjának f. évi május hó 28-án 5039. sz. a. kelt jelentése folytán — a csatolmány visszaküldése mellett — további megfelelő intézkedés végett tudatom a közig. bizottsággal, hogy nincs kifogásom az ellen, miszerint a megye távol eső részein lakó izraeliták a gyulafehérvári izr. anyakönyvi hivatalhoz posta útján is bejelentessék anyakönyvi eseteiket; de szükségesnek tartom, hogy e célból a nevezett anyakönyvi hivatal az illető izraelitákat megfelelő űrlapokkal lássa el, és hogy a kitöltött és a bejelentőknek a körjegyzőségek által hitelesítendő aláírásaival ellátott bejelentő ivatek a postán ajánlottan küldessenek, és az anyakönyvi hivatalban irattárilag megőriztessenek.“

E rendeletet Csató János kir. tan. Alsó-Fehérmegye alispánja, a közigazgatási bizottság elnöke másolatban közölte Weisz Kálmán gyulafehérvári főrabbiával.

Blau Felix

KADIS.

— Kompert Lipót beszélya. —

(14. folyt.)

A Blúmele és férje közti viszony mégis csak megváltozott.

Jákó szülővárosában, mely mértföldekre terjedő síkság közepén volt s helyesen nagyobb falu nevet érdemel, üzletet nyitott, mihez a Blúmele hozománya

szolgáltatatta a módot. Blúmele, ki környezetében, könnyü vére daczára is megszokta, hogy a keresettel bizony nagyon is lépést kell tartani, úgy vette észre, hogy Jákó viszonyaikhoz mérten nagy lábon élt. Ő még Csehországban megszokta látni, hogy mennyi lemondással milyen küzdelemmel kell összetartogatni azt a krajczárt, míg olyan alap lesz belőle, melyen csak a közepes jólét is nyugszik. De Jákó olyan könnyen szórta a pénzt mint otthon Csehországban csak a meggazdagodott emberek szokták. Evvel Blúmele tisztában volt; de hallgatott — és sokáig hallgatott De midőn egyszer férje homlokán, mely mindig derűsnek örökké gondtalanak látszott, sötét felhőt vélt felfedezhetni, erre vonatkoztatni mert, amit Jákó rendkívül rossz néven vett. Csehnek szidta, kivel örökségként vele adták a földie szük látkörét és felfogását. Megmondta neki, hogy ne feledje el, miszerint már nem lakik Csehországban, és hogy a világi lét rettenetes volna, ha csupán csehvel kellene érintkeznie. Ezért teremtette az isten Magyarországot.

E percztől fogva a házastársak közt tátongó űr melynek belsejükben egymással teljesen ellentétes természetek közt mindig létre kell jönnie, napfényre került. Jákó csehnek nevezte, ami merész gondolkozása és a kicsinytsemmibe sem vevő gondtalansága utjába került. Blúmele kinyílt szemmel látta, hogy férje viszonyai olyan mérvben fordultak rosszra, amilyen. mérvben tünt elő gavallérsága, mit eleinte olyan csodálatra méltónak tartott. Jákó elviselhetetlennek tartotta, hogy neje szeme, ha maga nem is szólt, örökké mint kérdőjel fordult felé. Elfordult tőle, elhanyagolta, neje, gyermeke, tüzhelye ránézve minden vonzerejüket elvesztették. A helyett, hogy üzleti ügyei szolgálatába állt volna, az egész napot a házon kívül, nagy részt magyar nemesek társaságába, kártya mellett, lovaglással és vadászaton töltötte. Vele született csak születése és viszonyai folytán másra termett természete, úgy tetszett, hogy csak most talált igazi talajára, melyben kifejlődhetett. Jákó nem volt kereskedő — hanem született nemes ember!

E percztől fogva Blúmele elveszettnek tartotta magát.

Ezen szenvedéseivel, melyeket kétszeresen nehéz volt elviselnie, mert idegen környezetében egy lélekhez sem fordulhatott, egyszerre olyan hatalmas honvágy járult hogy komolyan aggódott, nehogy megbetegedjék. Csak a gyermekére vetett tekintet, nyújtott neki vigaszt és erőt. Egy vándorló cseh kézműves-legénytól megtudta, hogy anyja rég halott. E pillanattól kezdve nem volt lelkében más gondolat, mint anyja sírjához jutni, ott magát kisírni, nem tenni mást, csak sírni, és aztán megint visszateretni: egyedül tetszett előtte boldogságnak, melylyel szemben könnyü minden szenvedés. Egyszer Jákó előtt szóvá is tette, aki azonban azt mondta: Mi haszna belőle anyádnak, akár megteszed ezt a hosszú

utat Magyarországból Csehországba, akár nem? És erre Blümele elhallgatott, megismerte férjét teljesen.

Furcsa, de Blümele megszabadulása tudatára ébredt. Vagyonmaradékaival, mert Jákó a legnagyobb rendetlenségben hagyta ügyeit, gyermekét karjára véve, Csehországba tért vissza. Csak anyja sirjához akart annak halála évfordulóján jutni! Ezután szótlanul fogja tűrni a szenvedés, az üldözés, a kin minden csapását! Anyja halálának évfordulóján akarta bűnös lelkét újra megtisztítani...

— Isten irgalmazzon neked Blümele — szölt Mayer, amint az asszony, mélyen megindultan befejezte panaszát, hogy ez a — gondolatod támadt. — Azt hiszem, nem is fog elhagyni.

Erre felállt és heves léptekkel mérte végig a kicsiny szobát.

— Egész éjet künn tölteni a szabadban... és én ezt nem tudtam... Tudja-e ezt az Isten?... beszélt magában. Aztán megállt Blümele előtt, ki csendesen zokogott.

— Blümele, meg akarsz-e nekem valamit ígérni? — szölt szikrázó szemmel, és e pillanatban sokkal nagyobbak látszott.

Blümele fejével intett.

— Akkor ígérd meg nekem, hogy csak azt teszed, a mit én tanácsolok; mindenekelőtt, hogy e szobát nem hagyod el, míg én nem mondom azt neked, hogy: Eredj!

— És anyám halálának évfordulója? — kérde Blümele szomorúan.

Csak holnaputánra esik. Addig hadd gondolkozzam helyetted én. Akarod?

Blümele szótlanul uyujtott neki kezét.

(Folyt. köv.)

Pályázati hirdetés.

A szentesi Congr. zsidó hitközségnél üresedésben lévő s 800 frt évi fizetés, szabad lakás, fél sechita, s a szokásos mellékjövedelmekkel javadalmazott kántori állásra ezennel pályázat hirdettetik. — Pályázni kívánók, kik a mai kor igényeinek megfelelően képesek az isteni tiszteletet végezni és „sochet ubodek és kóré“ képesítéssel bírnak, felhívattak, hogy sajátkezüleg irt s kellően felszerelt folyamodványaikat életkoruk és családi állapotuk kitüntetésével alólirt hitközségi elnökséghez **f. év április hó 8-ik napjáig** küldjék be.

Előnyben részesül, ki a magyar nyelvet írásban és szóban tökéletesen bírja.

Próbaelőadásra csak a meghívott bocsájtatik s útiköltséget csak a megválasztott igényelhet.

Szentesen, 1888. február 22.

A hitközség elöljárósága nevében

Polgár Jakab s. k.
hitk. jegyző.

Frank Ármin s. k.
hitk. elnök.

Köszén- és téglamű-társulat

Budapesten.

A t. cz. részvényesek az 1888. évi ápril 3-án d. e. 10 órakor Budapesten a társaság központi irodájában (Nádor-utca 16. sz. II. emelet) megtartandó ez idei

XX. rendes közgyűlésére

ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Határozathozatal az igazgatóság által beterjesztett 1887. évi üzleti jelentés tárgyában.
 2. Határozathozatal a felügyelő-bizottság jelentése fölött.
 3. Határozathozatal a nyereség hovatartozása ügyében.
 4. A felügyelő-bizottság új választása.
- Az alapszabályok 13. §-a értelmében a szavazati jog gyakorolhatása végett a részvények a közgyűlés előtt legalább három nappal beszolgáltatandók, és az ezen évi közgyűlésre letétbe helyezendők:

A társaság pénztáránál (Budapest, nádor-utca 16. sz. II. emelet.)

Erre nézve elismervény, melynek a közgyűlés által való visszaszármaztatás után a részvények visszaadnak, továbbá igazolójegy, melyen a szavazatok száma van feltüntetve, s a mely a közgyűlésre belépti-jegyül szolgál, állttal ki. 5 részvény tulajdona ad jogot egy szavazatra a közgyűlésen; mindazonáltal egy részvényes akár a saját, akár más részvényesek képviselőjében 100 szavazatnál többel nem bírhat.

A kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a mérleget és a jelentést a közgyűlés megtartása előtt 8 nappal a részvényesek az egyesületi központi irodájában (Budapest, nádor-utca 16. sz. II. emelet) betekinthetik.

B u d a p e s t, 1888. márcz. 14.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik)

SEBES JÓZSEF

uri-, női- és színházi-fodrász.

VI. ker., hajós-utca, szemben a m. k. operaházzal,

Ajánlom ugy a helybeli, mint a vidéki fodrászt igénylő tisztelt közönségnek a tavaszi időnyre készült könnyű, de megfelelőleg dús s minden alakban és színbenkészletben levő

haj-scittyáimat 4 frttól feljebb.

Készíték szín és fejbőség beküldése után egész **parókákat** 10 frttól feljebb.

Valódi hajfonatok minden színben 1 frt 50 krtól feljebb

Kihullott hajból a legszebb 3 águ fonatot készíték 1 frtért

Seltli tisztítás és új választék bármely színben 2 frtért

Ezen kívül minden nemű hajkülönlegességek készítését elvállalom, ugymint legújabb homlok-fütyöket 2 frttól 5 frtig

Emlék hajakból a legszebb és izlésesebb lánczokat, karpereczeket, függöket és képeket készíték a legjutányosabb áron.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesíték s nem tetsző dolgokat visszacserélek.

Számos rendeléseket remélve maradtam mély tisztelettel

Sebes József.

Bámulatos olcsó!

Bámulatos olcsó!

LIZAKOFSZKY A. DEZSŐ

ezelőtt

Rischaneck Vilmos.

hajkereskedő, férfi- és női hajdivateczikk gyára
Budapest, Király-utca 36.

Kötvésszobának női hajváltástékót és vágott nyers haját a legújabb-nyosabbban számítom minden mennyiségben.

Készít a legújabb párisi divatlap szerint és a mai kornak megfelelőleg férfi- és női parókat 10 frttól 20 frtig, női fél paróka 5 frttól 8 frtig, scheitli sötétszínben 2 frt 50 krtól 6 frtig, színházi paróka rövid hajból minden színben és formában 4 frt 50 kr., a legnagyobb raktár női hajfonatokból. hosszú övvel sötét színben 1 frttól 1 frt 50 krig, világos 2 forint, egyenlő hosszú hajból sötét színekben 2 forttól 3 frtig, egyenlő hosszú hajból világos színekben 3 frttól 5 frtig, különleges hosszú mindenféle színben 5 frttól 10 frtig, Stefánia homlokfürt mindenféle színben 2 frt darabja. Továbbá különleges fonatokat hajból u. m. óraláncot, karpereczet, nyakéket, melltűt, fülbevalót, gyűrűt stb. a legjutányosabban és a legújabb minta szerint. Nagy raktár a legfinomabb bajusz, szakál és hajfestékből, barna vagy fekete, melynek négy heti valódi szín és jó tartásáért felelősség vállalatik ára 3 frt. Nagy raktár mindenféle francia és angol illatszerekből. Megrendelések parókaiknál fejmérték és minden hajeziknél minta beküldés mellett utánvétellel eszközöltetnek, **nem** tetsző tárgyak visszacséréltetnek. 931

Számos megrendelésért esedezve

Lizakofszky A. Dezső

hajkereskedő.

Budapest, Király-u. 36.

Avult női félparóka festésre és a rongált helyek új hajjal való helyettesítésére elfogadtatnak. Ára 2 frt.

Hirdetések

felvétetnek az

„E G Y E N L Ő S É G“

kiadóhivatalában.

10 évi jótállás **csak frt 1.70.** 10 évi jótállás**RUBIN F.**

vésnök

BUDAPEST, váczi-körut 42. szám

ajánlja magát mindennemű üzleti, hivatal és községi bélyegzők elkészítésére, úgymint mindennemű pecsét-nyomók, czimerek chablonok és minden e szakmába vágó munkákra,

csak saját készítmény, egy**ruggyanta-bélyegző**

minden előforduló névvel, czéggel és helylyel, mely legszébb és legtartósabban elkészül, s hozzávaló doboz, vánkos és festékek csak

frt 1.70 kr.

Megrendeléseknél kérem a felirat és a bélyegzőnek tiszta és pontos leírását.

Vidéki rendelések lelkiismeretesen és leggyorsabban elkészítettnek, csak

RUBIN F. vésnök

által

Budapest, váczi-körut 42. sz. alatt.

Mindenféle nyomtatványok legolcsóbban elkészítettnek:

100 drb finom fehér névjegy nyomással csak —.35

1000 » boríték czégyomással csak 2.20

100 » menyegző-kártya borítékkal 2.10

100 » eljegyzési kártya borítékkal 1.20

és minden előforduló nyomtatványok olcsón és pontosan elkészülnek.

MERTENS és Tsa

1-ső rangu fényképészeti műintézet

Erzsébet-tér 7. sz., a bécsi-utca sarkán.

Budapest legnagyobb és technikailag legtökéletesebben berendezett műterme.

Csoportfelvételek 70 személyig.

Kizárólag pillanatfelvételek eszközöltetnek.

Olajfestmények művészi kivitelben.

